

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ” с. ЯНКОВО
с. Янково, общ. Смядово, ул. ”Възраждане” №4
e-mail [ou qpkovo@abv.bg](mailto:qpkovo@abv.bg)

УТВЪРЖДАВАМ:
Веска Илиева – Директор на ОУ „Христо Ботев”
с. Янково

ПЛАН ЗА РАБОТА НА УЧИЛИЩЕН КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2022-2023 ГОДИНА

Настоящият план е приет на заседание на ПС с Протокол №1 /07.09.2022г.

СЪСТАВ НА СЪВЕТА:

1 .Председател: Пенчо Василев

1.ПРЕДМЕТ:

Проучване и подпомагане психичното развитие учениците в системата на средното образование, чрез превантивни мерки и сътрудничество по прилагането на механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Единният механизъм за противодействие на тормоза е разработен от Министерството на образованието, младежта и науката с участието на МТСП, АСП, ДАЗД, МВР, ЦКБППМН и неправителствените организации - НМД, фондация „Стъпки за невидимите деца в Българи,” фондация „Асоциация Анимус”, Дружеството на психолозите в България и УНИЦЕФ.

II. ЦЕЛ: Формиране, и утвърждаване на общоучилищна култура на ненасилие и позитивна учебна среда в ОУ „Христо Ботев” чрез изграждане на ценности, правила и процедури, предотвратяващи насилието и тормоза в училище.

III. ЗАДАЧИ:

1. Разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на тормоза между учениците в училище в училище.

2. Продължаване дейността на Училищния координационен съвет за справяне с тормоза и насилието.

IV. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

1. Във всяко училище се създава координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и

координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът да се ръководи от помощник-директор или друг педагогически специалист, назначен със заповед от директора и да включва училищния психолог или педагогически съветник, учители, родители или ученици.

2. Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието.

3. Комплексът от превантивни мерки трябва да включва всички възможни аспекти и форми на тормоза, ясно да фокусира вниманието върху участието на всички групи и да се планира на три нива - класна стая/паралелка, училище, общност.

4. За да се изгради защитната мрежа е необходимо да се поставят ясни граници, изграждане на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз във взаимоотношенията в училище.

5. По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

6. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата и поведение, което е неприемливо. Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно

V .ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

1. Оценка на ситуацията в училище:

1.1. Актуализиране на училищния план за справяне с тормоза между учениците в училище. Извършва се в началото на всяка учебна година от УКС.

1.2. Запознаване на цялата училищна общност- учители, родители и ученици с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, и плана за работа на училищния координационен съвет за противодействие на училищния тормоз между учениците в ОУ „Христо Ботев”, чрез сайта на училището.

1.3. Оценката на тормоза в училището се организира от ръководството на училището със съдействието на Училищния координационен съвет /УКС/ за справяне с насилието в - началото на всяка учебна година с цел определяне на формите и видовете тормоз, участниците в тормоза и местата, където най-често се случва.

1.4. Оценката се извършва чрез стандартизирани въпросници всяка учебна година;

1.5. Резултатите се обработват в десетдневен срок от училищния психолог или учител;

1.6. След обобщаване на резултатите от изследването, председател/член на УКС запознава педагогическия персонал на училището с оценката на проблема на Педагогически съвет, а непдагогическия персонал - на Общо събрание.

2. Дейности за предотвратяване на училищния тормоз

А) Дейности на ниво клас/класна стая:

2.1. С цел създаване на пространство, в което се говори открито за тормоза:

> в часа на класа всеки класен ръководител използва формите на групова работа, дискусия, решаване на казус, споделяне на опит за разясняване на проблема за същността и видовете тормоз между учениците в училище, спортните бази и в обществото;

> учителите по отделните учебни предмети ползват теми от учебното съдържание за работа и анализ по проблема насилие, ценностите, социалните роли, функциониране на институциите;

2.2. Класните ръководители системно провеждат разговори с родителите в индивидуални или групови срещи за това какво е тормоз и какви са преживяванията на извършителя и потърпевшия, дали той се чувства унижен или заплашен;

2.3. Всяка паралелка заедно с класния ръководител изработва общи правила на поведение в училище и процедура, описваща мерките в случай на нарушаване на правилата.

Б) Дейности на ниво училище:

2.4. Със заповед на директора на училището се назначава Училищен Координационен съвет, който да планира, проследява и координира усилията за справяне с училищния тормоз. В състава на УКС се включват членове на педагогическият съвет-помощник-директори, учители, родители;

2.5. УКС за справяне с насилието, съгласувано с класните ръководители договаря единен механизъм с ясно разписани отговорности, за предотвратяване и реагиране при проява на тормоз и насилие в училището;

2.6. УКС за справяне с насилието, съгласувано с класните ръководители обобщава всички предложения за правила на поведение и ценности, направени от класовете и формулира общоучилищни ценности и правила, които стават част от училищната политика;

2.7. Председателят на училищната комисия за квалификация, съгласувано с директора планира обучения за повишаване на квалификацията на учителите в областта за справяне с училищния тормоз;

2.8. Оптимизиране на системата за видео наблюдение и наблюдение и контрол. Поставяне на видеокамери на места(коридори, фойейта, училищен двор и др.), където има струпване на големи групи от ученици през междучасията и в извънучебно време;

2.9. Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на евентуалните места, където най-често възникват конфликтни ситуации;

2.10. Изработване на информационно-образователни материали, съобразени с различните възрастови групи свързани с превенция на тормоза и насилието правата и задълженията на децата.

Дейности на ниво общност

2.11. Класните ръководители съдействат на УКС за издирване на родители от областта на помагащите професии, като психолози, социални работници, лекари, журналисти, спортисти и др., които да бъдат включени в различни училищни инициативи.

2.12. УКС за справяне с насилието, съгласувано с директора на училището осигурява партньорство с външни за училището институции и организации, служби и специалисти имащи отношение към проблема:

> Дирекция "Социално подпомагане" - Отдел „Закрила на детето“ гр Велики Преслав; "

> Местната комисия за БППМН към Община Смядово ;

> МВР - Детска педагогическа стая. гр. Велики Преслав

VI.ДЕЙНОСТИ ПО ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

По-голямата част от ситуацияите на тормоз могат да бъдат овладяни от учителите/служителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на учениците, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват.

Ако се касае просто за приятелска игра учителят може да -се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят. Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз е необходимо да се предприемат следните действия:

1. Прекратяване на ситуация на тормоз Задължение на всеки учител/служител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел, като:

> В случай на физически тормоз учениците трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно;

> Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това става на по-късен етап;

> Важно е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

2. Реакции спрямо ученика, упражнил тормоз:

2.1. Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класният ръководител.

> Учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, показва ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че хората правят грешки, които следва да бъдат поправени, без да се налагат наказания;

> Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си. С това негово решение трябва да се съгласи и потърпевшият от тормоза ученик;

> Класният ръководител изслушва ученика, упражнил тормоза в отсъствието на потърпевшия ученик;

> След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на учениците и дава обратна връзка;

> Класният ръководител може да потърси съдействие и от другите учители, които също могат да подпомогнат работата на учителя като наблюдават ученика във взаимоотношенията му с другите ученици и дадат насоки за действията и мерките, които класният ръководител да предприема при необходимост.

2.2. При повтаряне на едни и същи нарушения на правилата се прилага подходът за възстановяване на щетата, уведомяване на класния ръководител и УКС, като ситуацията се вписва в регистъра.

> Класният ръководител уведомява родителите за случилото се, както и за предприетите от училището действия за разрешаване на ситуацията;

> Разговорът се провежда в партньорски взаимоотношения, като се предоставя отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки;

> Родителите трябва да бъдат запознати, че критиките, обидите и negliжирането на другия ученик от тяхна страна само ще задълбочат конфликта;

2.3. При много сериозно ниво на тормоз - злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, както на ученика-жертва, така и на ученика-извършител се уведомява Дирекция социално подпомагане - Отдел за защита на детето, Държавната агенция за закрила на детето или МВР.

> Учителят или служителят, станал свидетел на подобен тормоз, ако не може да се справи сам е длъжен да потърси помощ от охраната в училището, учители, дежурния екип или други лица, намиращи се в района на инцидента;

> След прекратяване на физическия контакт между лицата, свидетелят на тормоза уведомява директора на училището и регистрира ситуацията на насилие в единния регистър на училището;

> Директорът свиква УКС за справяне с тормоза и уведомява отдела за „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ гр. Велики Преслав, МКБППМН към Община Смядово, началника на РУО – Силистра и МВР- Инспекторите от Детска Педагогическа Стая;

> УКС за справяне с тормоза обсъжда ситуацията на свое работно заседание и съставя протокол за тормоз, уведомява класния ръководител и родителите на учениците като ги насочва към МКБППМН към Община Смядово и МВР – Детска Педагогическа стая гр. Велики Преслав.

3. Реакции спрямо ученика, който е обект на тормоз: Работата с ученици, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

> Класният ръководител говори с ученика, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило;

> Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене „, кои ще бъдат уведомени за случилото се;

> Класният ръководител наблюдава ученика в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

4. Реакции спрямо наблюдателите:

> Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. От останалите очаква да направят същото, ако се случи в бъдещето;

> Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо учениците, станали обект на тормоз.

5. Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз между учениците:

**ПРИЛОЖЕНИЕ 1: КЛАСИФИКАЦИЯ НА ФОРМИТЕ НА
НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА
СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ**

Нива на насилие и тормоз	Отговор на институцията	Документиране
--------------------------	-------------------------	---------------

<p>ПЪРВО НИВО - НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физическо насилие са например: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дърпане на коса, хапане, подритване, замърсяване или разрушаване на нечия собственост. • Форми на психическо насилие са например: омаловажаване, клюкарстване, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане, клеветене, подигравки, унижение, заплахи, нецензурни/неприлични коментари, измисляне на прякори, изключване от групови или съвместни дейности, фаворизация/предпочитания, базирани на различие, разпространяване на слухове. • Форми на сексуално насилие са например: показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст, съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия. • Форми на кибернасилие са например: обидни колажи, снимки, видеа, коментари, обаждания и изпращане на обидни съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи и др.), използване на дискриминативни и обидни етикети, използване 	<p>На първо ниво действията се предприемат от класен ръководител или учител заедно с родител, като се осъществява педагогическа работа – индивидуално, за група деца/ученици или за цялата група/клас.</p> <p>При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват.</p> <p>Ако педагогическата работа не дава резултат и насилственото поведение се повтаря, последствията са посериозни, то тогава следва се да предприемат действия, предписани за ситуации от второ или трето ниво.</p>	<p>Ситуациите от първо ниво не се регистрират в Дневника със случаи, защото са първа проява на насилие и не се тълкува като тормоз</p>
---	--	--

<p>на език на омраза, кражба на профили.</p>		
<p>Нива на насилие и тормоз</p>	<p>Отговор на институцията</p>	<p>Документиране</p>

<p>ВТОРО НИВО – ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ НАСИЛИЕ С ПО-СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИЦИ –</p> <p>ТОРМОЗ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: шамаросване, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане за уши или коса. • Форми на психически тормоз са например: изнудване, заплашване, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация, подигравки, отправени пред целия клас или група, публично унижение, обиди; интригантстване, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, неприемане, манипулиране и използване. • Форми на сексуален тормоз са например: сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози. • Форми на кибертормоз са например: непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видео, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, заснемане и разпространение без разрешение, унизителни за детето снимки/видео, 	<p>На второ ниво действията се предприемат от класен ръководител/учител заедно с психолог или педагогически съветник, председател или представител на координационния съвет и задължително участие на родител, като се уведомява директора.</p> <p>По преценка се подава сигнал до ОЗД и/или полиция. Координационният съвет прави оценка на риска и може да даде становище за инициране на работа по случай.</p> <p>Ако присъствието на родител не е в найдобър интерес на</p>	<p>Ситуацията на тормоз се описва в Дневник със ситуации от свидетеля на случилото се или класния ръководител/учител.</p> <p>Възстановяване на щети при наличие на такива.</p>
---	---	--

<p>кражба на профил и използване език на омраза.</p>	<p>детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, следва да се уведоми директора, който следва да се обърне към отделите за закрила на детето.</p>	
<p>Нива на насилие и тормоз</p>	<p>Отговор на институцията</p>	<p>Документиране</p>

<p>ТРЕТО НИВО – СИСТЕМНА ЗЛОУПОТРЕБА, КАКТО И СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ЗА КОЙТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: сбиване, задушаване, събаряне, причиняване на изгаряния и други наранявания, намушкване с остър предмет, провесване от прозорец или високо място, ограничаване на движението, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие. • Форми на психически тормоз са например: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, насилствено отнемане на пари и вещи, клетви, които накарняват сериозно достойнството, публично унижение, ограничаване на движението, склоняване за употреба на психоактивни вещества, включване в антисоциални групи и организации, 	<p>На трето ниво се уведомява незабавно ОЗД и/или органите на полицията. Действията на ниво институция се предприемат от директора заедно с координационния съвет със задължителното участие на родител и компетентни власти, организации и услуги (центрове за социална работа, здравни центрове, отдел закрила на детето, полиция и др.).</p>	<p>Ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в Дневника със случая като по тях се предприема интензивна работа, включваща всички участници; правят се оценки на потребностите и пла за действие, както и се иницират процедури в съответствие със Закона за закрила на детето, Наредба за</p>
<ul style="list-style-type: none"> • изолация, групово измъчване на индивид или група и организиране на банди, последиците от които нараняват други. • Форми на сексуален тормоз са например: съблазняване от друго дете, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение. • Форми на кибертормоз са например: повторно действие на непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, профили и лични данни, заснемане без разрешение, заснемане и разпространение на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки и видео на детска порнография. 	<p>Ако присъствието на родител не е в найдобър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира отделите за закрила на детето, центъра за социална работа и/или полицията.</p> <p>При материална щета се съставя Протокол за възстановяване на щетата.</p>	<p>приобщаващото образование, Закон за предучилищното училищното образование.</p>

VII. УЧИЛИЩНА СИСТЕМА ЗА НАСОЧВАНЕ.КЪМ ДРУГИ СЛУЖБИ

1. Регистриране на ситуации на тормоз:

- > Създава се единен регистър в училището за описване на ситуации на училищен тормоз;

> Всяка ситуация на тормоз се описва в регистъра от учители/служителя, който я е наблюдавал с цел проследяване развитието на случая във времето и планиране на подходяща интервенция;

> Регистърът съдържа кратко описание на всяка ситуация, кога се е случила, кои са участниците и какви мерки са били предприети;

> Регистърът се съхранява на общодостъпно място в учителската стая;

> Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат необходимите мерки за взаимодействие с учителите и родителите, центъра за социална работа и/или полицията. При материална щета се съставя Протокол за възстановяване на щетата, организации или услуги и синхронизира дейностите.

б) Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.

2. Насочване към други служби.

В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето“. Като първа стъпка се уведомява директора на училището, който е задължен да уведоми отдела за „Закрила на детето“, МКБППМН, Детска Педагогическа Стая и началника на РУО на МОН .